

รายงานการวิจัยเรื่อง
วิเคราะห์สถานการณ์ปัจจัยเสี่ยงต่อการเกิดโรคไม่ติดต่อของประชากร
ในจังหวัดขอนแก่น

(The situation analysis of risk factors related to non-communicable
diseases in Khon Kaen Province)

คณะผู้วิจัย

รศ.ดร.สุพรรณศรี ศรีอำพร หัวหน้าโครงการวิจัย

คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ดร.เกศินี ธรรมฤทธิชัย

วิทยาลัยบรมราชชนนีขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

นายสุพจน์ คำสะอาด

คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

รศ.ดร. วิพร เสนารักษ์

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ผศ.นพ. ภัทรวุฒิ วัฒนศัพท์

คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

รศ.นพ. สุรพล เวียงนนท์

คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Dr.Malcolm Moore

สหภาพต่อต้านโรคมะเร็งนานาชาติ สำนักงานภูมิภาคเอเชียเพื่อการ

ควบคุมโรคมะเร็ง ศูนย์อบรมจังหวัดขอนแก่น

นายประเสริฐ วงศ์ภูธร

โครงการฝึกอบรมด้านสุขภาพแก่อาสาสมัครชุมชนฯ

งานวิจัยนี้ได้รับงบประมาณสนับสนุนจาก โครงการฝึกอบรมด้านสุขภาพแก่อาสาสมัคร
ชุมชน โดยทีมสหสาขาวิชาชีพ สนับสนุนโดย BUPA Foundation ประเทศอังกฤษ

30 กรกฎาคม 2551

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาแบบ Cross-sectional Descriptive Survey ในประชากรจังหวัดขอนแก่น วัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) ความชุกของปัจจัยเสี่ยงที่จะมีผลต่อสุขภาพและพฤติกรรมสุขภาพ ได้แก่โรคมะเร็ง เบาหวาน ความดันโลหิตสูง ของประชากรในจังหวัดขอนแก่น และ (2) ความรู้และความเข้าใจด้านสุขภาพ รวมทั้งความต้องการข้อมูลข่าวสารทางด้านสุขภาพของประชากรในจังหวัดขอนแก่น โดยทำการศึกษาในประชากรที่มีอายุระหว่าง 20 ปี ถึง 60 ปี ที่อาศัยอยู่ในเขตเมือง เขตกึ่งเมือง และเขตห่างไกลความเจริญ ระหว่างวันที่ 1 มกราคม ถึงวันที่ 30 มิถุนายน 2551 โดยสุ่มกลุ่มตัวอย่างจำนวน 338 ราย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาประกอบด้วย ความถี่ และร้อยละ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรู้เกี่ยวกับสุขภาพไม่ดีและไม่แข็งแรง ร้อยละ 20.4 มีประวัติรับการวินิจฉัยว่าเป็นโรคความดันโลหิตสูงมากที่สุดร้อยละ 10.4 รองลงมาคือโรคเบาหวาน ร้อยละ 9.8 อันดับที่สามคือโรคมะเร็ง ร้อยละ 0.9 ส่วนประวัติการเป็นโรคเรื้อรังในครอบครัว พบว่า เป็นโรคเบาหวานมากที่สุด ร้อยละ 42 รองลงมาคือโรคความดันโลหิตสูง ร้อยละ 16.5 อันดับที่สามคือโรคมะเร็ง ร้อยละ 14.8 ส่วนพฤติกรรมและปัจจัยเสี่ยงต่อการเกิดโรคไม่ติดต่อ พบว่า สูบบุหรี่เป็นประจำทุกวัน ร้อยละ 54.3 ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ร้อยละ 36.4 รับประทานอาหารเค็มเป็นประจำ ร้อยละ 49.4 การนำปลาน้ำจืดมากัดยัดดิบ บ่อยๆ ร้อยละ 1.4 ใช้น้ำมันหมูปรุงอาหารบางครั้ง ร้อยละ 35 ใช้น้ำมันพืชทอดและผัดเกือบตลอด ร้อยละ 63.3 ไขมันที่ประกอบอาหารเพียงบางครั้ง ร้อยละ 16 ใช้ผงชูรสประกอบอาหารเกือบตลอด ร้อยละ 86.7 นำปลาร้านำมาประกอบอาหารเกือบตลอด ร้อยละ 75.7 มีประวัติการตรวจพบพยาธิใบไม้ในตับ ร้อยละ 32 มีอิริยาบถ นั่งและ ยืน เพียง ร้อยละ 61.2 รับประทานอาหารไม่หายจึงไปพบแพทย์ ร้อยละ 22.3 ซ้อมยามรับประทานเอง ร้อยละ 20.8 มีความเครียดในรอบ 6 เดือน ร้อยละ 66.9 มีความดันโลหิตสูงมากกว่า 140/90 ร้อยละ 9.3 นอกจากนี้พบว่า มีผู้ที่มีความรู้ทั่วไปด้านสุขภาพ ร้อย 56.5 โดยผู้ที่ไม่มีความรู้ด้านสุขภาพทั้งหมด ร้อยละ 42.4 และพบว่า มีผู้ต้องการรู้เรื่องเกี่ยวกับมะเร็ง ร้อยละ 64.2 โรคเบาหวาน ร้อยละ 54.7 และโรคความดันโลหิตสูง ร้อยละ 42.6 ซึ่งต้องการความรู้จากแพทย์มากที่สุด ร้อยละ 31.7 จากโทรทัศน์ ร้อยละ 20.4 จากหอกระจายข่าว ร้อยละ 16.3 และจากอาสาสมัครสาธารณสุขชุมชน (อสม.) ร้อยละ 13.6

การศึกษาแสดงให้เห็นว่ายังมีจำนวนผู้ที่อยู่ในความเสี่ยงต่อการเกิดโรค ประมาณ ร้อยละ 50 ซึ่งเกิดจากพฤติกรรมเสี่ยงและปัจจัยเสี่ยง เช่น เครือญาติที่เคยเป็นเบาหวาน การดื่มสุรา สูบบุหรี่ ฯลฯ เป็นต้น การให้ความรู้อย่างเป็นระบบโดยแพทย์และอาสาสมัคร ในชุมชนเป็นทางออกที่ยั่งยืนที่ดีที่สุดคือการป้องกันโรคไม่ติดต่อในระยะยาว